EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 20. 5. 2020
COM(2020) 508 final

Odporúčanie

**ODPORÚČANIE RADY,**

**ktoré sa týka národného programu reforiem Grécka na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Grécka na rok 2020**

Odporúčanie

# ODPORÚČANIE RADY,

## ktoré sa týka národného programu reforiem Grécka na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Grécka na rok 2020

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii[1], a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh[2], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Komisia 17. decembra 2019 prijala ročnú stratégiu udržateľného rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2020. Náležite pri tom zohľadnila Európsky pilier sociálnych práv, ktorý vyhlásili Európsky parlament, Rada a Komisia 17. novembra 2017. Komisia 17. decembra 2019 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej Grécko určila za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky v eurozóne.

(2) Správa o Grécku na rok 2020[3] bola uverejnená 26. februára 2020. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Grécko dosiahlo pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 9. júla 2019[4], následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania prijaté

[1] Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] SWD(2020) 507 final 2.
[4] Ú. v. EÚ C 301, 5.9.2019, s. 117.

v predchádzajúcich rokoch a pokrok Grécka pri dosahovaní jeho národných cieľov stratégie Európa 2020. Zahŕňala aj hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011, ktorého výsledky boli takisto uverejnené 26. februára 2020. Komisia na základe svojej analýzy dospela k záveru, že v Grécku existujú nadmerné makroekonomické nerovnováhy. Zistené nerovnováhy súvisia najmä s vysokým verejným dlhom, vysokým objemom nesplácaných úverov v súvahách bánk a vonkajším sektorom v kontexte stále nízkeho potenciálneho rastu a vysokej nezamestnanosti.

(3) Svetová zdravotnícka organizácia 11. marca 2020 oficiálne vyhlásila vypuknutie ochorenia COVID-19 za globálnu pandémiu. Pre občanov, spoločnosti a ekonomiky to predstavuje závažný stav ohrozenia verejného zdravia. Pandémia vyvíja výrazný tlak na vnútroštátne systémy zdravotnej starostlivosti, narúša globálne dodávateľské reťazce, spôsobuje volatilitu na finančných trhoch, vyvoláva náhle výkyvy v dopyte spotrebiteľov a negatívne vplýva na rôzne odvetvia hospodárstva. Ohrozuje zamestnania ľudí, ich príjmy a podnikanie spoločností. Spôsobila zásadný ekonomický šok, ktorý už teraz nepriaznivo ovplyvňuje Európsku úniu. Komisia 13. marca 2020 prijala oznámenie[5], v ktorom vyzvala na koordinovanú ekonomickú reakciu na krízu, pričom táto reakcia by mala zahŕňať všetkých aktérov na vnútroštátnej úrovni i na úrovni Únie.

(4) Niekoľko členských štátov vyhlásilo núdzový stav alebo zaviedlo núdzové opatrenia. Všetky núdzové opatrenia by mali byť striktne primerané, nevyhnutné, časovo obmedzené a v súlade s európskymi a medzinárodnými normami. Mali by podliehať demokratickému dohľadu a nezávislému súdnemu preskúmaniu.

(5) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu[6]. Doložkou sa podľa článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97, ako aj článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1467/97 uľahčuje koordinácia rozpočtových politík v obdobiach prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia vo svojom oznámení adresovanom Rade vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku vypuknutia pandémie COVID-19 súčasné podmienky umožňujú aktiváciu doložky. Ministri financií členských štátov vyjadrili 23. marca 2020 súhlas s posúdením Komisie. Aktivácia všeobecnej únikovej doložky umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Pokiaľ ide o nápravnú časť paktu, Rada môže na základe odporúčania Komisie takisto rozhodnúť, že prijme revidovanú fiškálnu trajektóriu. Všeobecnou únikovou doložkou sa nepozastavujú postupy Paktu stability a rastu. Členským štátom to umožňuje odchýliť sa od rozpočtových požiadaviek, ktoré by sa za bežných okolností uplatňovali, zatiaľ čo Komisii a Rade to umožňuje uskutočniť potrebné opatrenia koordinácie politík v rámci paktu.

(6) V záujme obmedzenia a kontroly šírenia pandémie, posilnenia odolnosti vnútroštátnych systémov zdravotnej starostlivosti a zmiernenia sociálno-ekonomických následkov prostredníctvom podporných opatrení pre podniky a domácnosti, ako aj na zabezpečenie primeraných zdravotných a bezpečnostných podmienok na pracovisku s cieľom obnoviť hospodársku činnosť treba ďalej konať. Únia by mala v plnej miere využiť rozličné nástroje, ktoré má k dispozícii, aby

[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

podporila úsilie členských štátov v týchto oblastiach. Členské štáty a Únia by zároveň mali spolupracovať na príprave opatrení, ktoré sú potrebné na návrat k normálnemu fungovaniu našich spoločností a hospodárstiev a k udržateľnému rastu, pričom tieto opatrenia by mali okrem iného zahŕňať zelenú a digitálnu transformáciu a mali by vychádzať z ponaučení z tejto krízy.

(7) Kríza spôsobená pandémiou COVID-19 poukázala na flexibilitu, ktorú ponúka jednotný trh v oblasti prispôsobenia sa mimoriadnym situáciám. Na to, aby bolo možné zabezpečiť rýchly a hladký prechod do fázy oživenia a voľný pohyb tovaru, služieb a pracovníkov, je však nutné, aby sa mimoriadne opatrenia, ktoré bránia normálnemu fungovaniu jednotného trhu, odstránili hneď, ako stratia svoje opodstatnenie. Súčasná kríza poukázala na potrebu krízových plánov pripravenosti v sektore zdravotníctva, ktoré zahŕňajú najmä zlepšené nákupné stratégie, diverzifikované dodávateľské reťazce a strategické zásoby základných potrieb. Ide o kľúčové prvky pre vypracovanie rozsiahlejších krízových plánov pripravenosti.

(8) Zákonodarca Únie už zmenil príslušné legislatívne rámce[7], aby umožnil členským štátom mobilizovať všetky nevyužité zdroje z európskych štrukturálnych a investičných fondov na riešenie mimoriadnych účinkov pandémie COVID-19. Uvedenými zmenami sa zabezpečí dodatočná flexibilita i zjednodušené a racionalizované postupy. V snahe zmierniť tlaky v oblasti peňažných tokov môžu členské štáty v účtovnom roku 2020 – 2021 zároveň využiť 100-percentnú mieru spolufinancovania z rozpočtu Únie. Grécko sa vyzýva, aby uvedené možnosti v plnej miere využilo na pomoc jednotlivcom a odvetviam, ktorých tieto výzvy zasiahli najviac.

(9) Sociálno-ekonomické dôsledky pandémie sa v dôsledku rôznych modelov špecializácie pravdepodobne prejavia v jednotlivých gréckych regiónoch nerovnomerne a zasiahnu najmä regióny, v ktorých je hlavnou činnosťou cestovný ruch, a vo všeobecnejšej rovine služby pre spotrebiteľov, pri ktorých dochádza k osobnému kontaktu. S tým súvisí vysoké riziko, že v Grécku dôjde k prehlbovaniu regionálnych a územných rozdielov, čím sa zhorší už pozorovaný trend zväčšovania rozdielov medzi hlavným mestom a najmä ostrovnými a horskými regiónmi, ktoré sa počas niekoľkých rokov finančnej krízy ešte viac prehĺbili. V kombinácii s rizikom dočasného prerušenia procesu konvergencie medzi jednotlivými členskými štátmi si súčasná situácia vyžaduje cielenú reakciu v oblasti príslušnej politiky.

(10) Grécko 30. apríla 2020 predložilo svoj národný program reforiem na rok 2020 a svoj program stability na rok 2020. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi sa obidva programy posudzovali súčasne.

(11) Na Grécko sa v súčasnosti vzťahuje preventívna časť Paktu stability a rastu a dlhové pravidlo.

(12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2020 počíta so zhoršením celkového salda z prebytku vo výške 1,5 % HDP v roku 2019 na deficit vo výške 4,7 % HDP v roku

[7] Nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2020/460 z 30. marca 2020, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 508/2014, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na mobilizáciu investícií v systémoch zdravotnej starostlivosti členských štátov a v iných odvetviach ich hospodárstiev v reakcii na výskyt ochorenia COVID-19 (Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus) (Ú. v. EÚ L 99, 31.3.2020, s. 5) a nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2020/558 z 23. apríla 2020, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1301/2013 a (EÚ) č. 1303/2013, pokiaľ ide o špecifické opatrenia na zabezpečenie mimoriadnej flexibility pri využívaní európskych štrukturálnych a investičných fondov v reakcii na výskyt ochorenia COVID-19 (Ú. v. EÚ L 130, 24.4.2020, s. 1).

2020. V roku 2021 sa predpokladá pokles deficitu na 0,2 % HDP. Po tom, ako pomer dlhu verejnej správy k HDP v roku 2019 klesol na úroveň 176,6 % HDP, v roku 2020 sa podľa programu stability na rok 2020 očakáva jeho zvýšenie na úroveň 188,8 %. Rozpočtové prognózy vychádzajú z rizík špecifických pre Grécko, ktoré v tomto prípade predstavujú prebiehajúce súdne spory a záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme. Makroekonomický a fiškálny výhľad je ovplyvnený vysokou neistotou v dôsledku pandémie COVID-19.

(13) Grécko prijalo v reakcii na pandémiu COVID-19 a v rámci koordinovaného prístupu Únie rozpočtové opatrenia na zvýšenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šíreniu pandémie a poskytnutie pomoci tým jednotlivcom a odvetviam, ktoré boli obzvlášť ťažko zasiahnuté. Podľa programu stability na rok 2020 dosiahnu tieto rozpočtové opatrenia úroveň 5,4 % HDP. Tieto opatrenia zahŕňajú dočasnú ekonomickú podporu pre zamestnané osoby, samostatne zárobkovo činné osoby, jednotlivé podniky a niektoré slobodné povolania, ktorých pandémia zasiahla, vyplácanie vratných preddavkov spoločnostiam so zníženým obratom, platbu príspevkov na sociálne zabezpečenie v prípade zamestnancov, ktorých pracovné zmluvy boli pozastavené, odklad platby daní a príspevkov na sociálne zabezpečenie vrátane schém daňových splátok počas najmenej troch mesiacov pre všetky spoločnosti, samostatne zárobkovo činné osoby a zamestnané osoby, ktorých sa pandémia koronavírusu dotýka, bonifikáciu úrokov z úverov pre malé a stredné podniky a vyššie výdavky na zdravotnú starostlivosť. Grécko okrem toho oznámilo prijatie opatrení, ktoré síce nemajú priamy vplyv na rozpočet, ale prispejú k podpore likvidity pre podniky. Tieto opatrenia zahŕňajú poskytovanie hotovostného kolaterálu na podporu bankových úverov, ktorý sa bude rozdeľovať prostredníctvom gréckej rozvojovej banky. V prognóze Komisie z jari 2020 sa však všetky odklady platby dane považujú aj za opatrenia v oblasti likvidity bez negatívneho vplyvu na rozpočet v roku 2020. Celkovo sú opatrenia, ktoré Grécko prijalo, v súlade s usmerneniami stanovenými v oznámení Komisie o koordinovanej hospodárskej reakcii na vypuknutie nákazy COVID-19. Úplné vykonávanie uvedených opatrení, po ktorom bude nasledovať zmena orientácie fiškálnych politík na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, keď to hospodárske podmienky umožnia, prispeje k zachovaniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.

(14) Na základe prognózy Komisie z jari 2020 sa odhaduje, že pri nezmenenom politickom smerovaní bude deficit verejných financií Grécka v roku 2020 na úrovni 6,4 % HDP a v roku 2021 na úrovni 2,1 % HDP. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy dosiahne v roku 2020 úroveň 196,4 % HDP a v roku 2021 úroveň 182,6 % HDP.

(15) Komisia vydala 20. mája 2020 správu vypracovanú v súlade s článkom 126 ods. 3 zmluvy, keďže Grécko v roku 2019 nedodržalo dlhové pravidlo a v roku 2020 plánuje nedodržať prahovú hodnotu deficitu na úrovni 3 % HDP. Z analýzy celkovo vyplýva, že kritérium dlhu vymedzené v zmluve a nariadení (ES) č. 1467/1997 je splnené, zatiaľ čo kritérium deficitu nie je splnené.

(16) Pokiaľ ide o pandémiu COVID-19, včasná reakcia zo strany Grécka a zavedenie obmedzení sa vzhľadom na pomerne nízky počet doteraz potvrdených prípadov nákazy javí ako účinný postup. Očakáva sa však, že hospodársky vplyv krízy spôsobenej pandémiou COVID-19 bude v porovnaní s inými členskými štátmi veľmi vážny, keďže Grécko je v značnej miere závislé od svojho odvetvia cestovného ruchu a odvetvia dopravy. V odvetví cestovného ruchu by Grécko v porovnaní s rokom 2019 mohlo prísť o veľkú časť príjmov. Cestovný ruch je najdôležitejšou vyvážanou

službou gréckeho hospodárstva, pričom predstavuje 45 % vyvážaných služieb. Okrem toho sa očakáva, že pokles dopytu v súvislosti so spomalením celosvetového obchodu v dôsledku pandémie sa dotkne aj odvetvia lodnej dopravy, ktoré predstavuje 40 % vyvážaných služieb. Z dôvodu zavedenia opatrení na obmedzenie pohybu, nižších disponibilných príjmov a zvýšenej nezamestnanosti sa tiež očakáva výrazný pokles domáceho dopytu.

(17) Grécko v rámci boja s pandémiou COVID-19 aktivovalo svoj národný pandemický plán a rýchlo zaviedlo súbor bezprecedentných opatrení vrátane prísnej karantény a obmedzenia kontaktu medzi ľuďmi, najmä tými, ktorí mohli prísť do kontaktu s osobami, ktoré vírus prenášali. Grécke orgány prijali v roku 2020 širokú škálu opatrení na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu v hodnote až do 10,5 % HDP. Tieto opatrenia zahŕňajú fiškálne opatrenia v hodnote 5 % HDP s vplyvom na rozpočet vo výške 3,7 % HDP, ako aj ďalšie opatrenia v hodnote 1,9 % HDP, a to dočasný odklad platby dane a hotovostný kolaterál pre komerčné banky, čo by mohlo viesť k dodatočným novým úverom do výšky 3,6 % HDP. Sektor verejnej zdravotnej starostlivosti dostal jednorazovú pomoc vo výške 273 miliónov EUR, ktorá sa použije napríklad na nábor ďalších 2 000 zdravotníckych pracovníkov, nákup zdravotníckeho vybavenia a zásob a na posilnenie skríningu.

(18) S cieľom účinne bojovať proti pandémii COVID-19 je potrebné zlepšiť kapacitu systému zdravotnej starostlivosti, jeho dostupnosť a odolnosť. V krajine stále fungujú vysoké priame platby za súkromné zdravotnícke služby a obálkové platby, ktoré úzko súvisia s neefektívnym riadením nemocníc. To vedie k nerovnostiam. Problémom zostáva aj prístup k zdravotnej starostlivosti. Subjektívne neuspokojené potreby jednotlivcov v oblasti zdravotnej starostlivosti patria medzi najvyššie v EÚ, pričom dochádza k značným rozdielom medzi ľuďmi s rôznym príjmom, ako aj medzi ľuďmi s rôznym postavením v zamestnaní. Spoluúčasť nezahŕňa dostatočné preskúmanie majetkových pomerov, aby boli chránené zraniteľné skupiny. Túto situáciu ešte zhoršuje nadmerná ponuka a z nej vyplývajúca nadmerná konzumácia často príliš drahých liekov. V záujme riešenia tohto problému Grécko realizuje ambicióznu reformu primárnej starostlivosti, ktorej cieľom je poskytnúť v krátkodobom horizonte prístup ku kvalitným základným službám a v dlhodobejšom horizonte zaviesť komplexný systém založený na gatekeeping-u – funkcii, na základe ktorej všeobecný lekár určuje, kto pôjde ďalej do systému špecializovanej starostlivosti – pre celú populáciu. Z prvých náznakov vyplýva, že ide o kľúčový faktor na ochranu občanov a obmedzenie šírenia vírusu, čím sa zabezpečí, že celá kapacita systému sa môže zamerať na liečbu pacientov podľa ich potrieb. Udržateľné riešenie týkajúce sa výdavkov na zdravotníctvo sa ešte len hľadá, keďže fiškálna udržateľnosť sa väčšinou zaisťuje systémom spätného vymáhania nákladov, ktorý je z dôvodu nedostatočných štrukturálnych opatrení čoraz viac pod tlakom. Napriek určitým podporným opatreniam, ktoré boli nedávno prijaté, sa centralizované obstarávanie stále nevyužíva v dostatočnej miere. V roku 2018 boli verejné výdavky na zdravotníctvo pod priemerom EÚ, a to aj po zohľadnení hodnoty spätného vymáhania nákladov, ktoré predstavovalo približne 1 % HDP. Na zlepšenie účinnosti, dostupnosti a celkovej odolnosti systému zdravotnej starostlivosti je potrebné zvýšiť efektívnosť a zabezpečiť dodatočné finančné zdroje.

(19) Treba prijať opatrenia na zmiernenie vplyvu krízy spôsobenej pandémiou COVID-19 na zamestnancov a podniky. Podľa prognózy Komisie sa v roku 2020 očakáva zvýšenie nezamestnanosti na úroveň 19,9 % a v roku 2021 jej pokles na úroveň 16,8 %. Grécko už zaviedlo dočasný režim, ktorým sa znižujú náklady na prácu pre

podniky, ktorých činnosť bola pozastavená v dôsledku krízy alebo ňou bola výrazne ovplyvnená, a ktorým sa zároveň chránia pracovné zmluvy a poskytuje sa podpora príjmov dotknutým zamestnancom. Zavedenie komplexného režimu skráteného pracovného času by však poskytlo udržateľnejšie a flexibilnejšie riešenie a grécke orgány už začali v tejto súvislosti konať. Takýto režim by podnikom umožnil zaviesť skrátený pracovný čas modulovaným spôsobom v závislosti od toho, do akej miery boli obmedzené ich činnosti, pričom by sa zachovala prevádzka jednotlivých odvetví a predišlo by sa tomu, aby sa dočasné prepúšťanie stalo štrukturálnym riešením. Rozšírenie pružných foriem organizácie práce, akou je napríklad práca na diaľku, ktorá sa v Grécku zatiaľ v porovnaní s inými členskými štátmi využívala len obmedzene, by tiež pomohlo zachovať hospodársku činnosť a pracovné miesta počas obmedzenia pohybu a kontaktov medzi ľuďmi.

(20) Hrozí, že kríza spôsobená pandémiou COVID-19 opäť zhorší sociálnu situáciu veľkej časti obyvateľstva a prehĺbi príjmovú nerovnosť. Pred vypuknutím pandémie bol podiel obyvateľov Grécka ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením stále jedným z najvyšších v EÚ, pričom deti a osoby v produktívnom veku boli ohrozené viac ako starší ľudia. Značné obavy vyvoláva aj chudoba zamestnaných osôb, prístup k cenovo dostupnému bývaniu a energetická chudoba. Zásadný význam pre zmiernenie vplyvu krízy bude mať poskytovanie primeranej náhrady príjmu všetkým dotknutým zamestnancom a samostatne zárobkovo činným osobám vrátane tých, ktorí čelia nedostatkom v prístupe k sociálnej ochrane. Takisto bude dôležité posilniť záchranné sociálne siete a podporiť tak najzraniteľnejšie skupiny ľudí, medzi ktoré patria aj neaktívne osoby a nelegálni pracovníci. Vzhľadom na väčší počet ľudí, ktorí pravdepodobne budú odkázaní na základné záchranné siete, bude dôležité zlepšiť primeranosť podpory minimálneho príjmu. Takisto treba zabezpečiť komplexný prístup k sociálnym službám pre najodkázanejšie a zraniteľné skupiny vrátane osôb so zdravotným postihnutím, utečencov a žiadateľov o azyl. Služby dlhodobej starostlivosti tiež nie sú dostatočne rozvinuté. Grécko by takisto malo ďalej podporovať prístup k cenovo dostupnému bývaniu, najmä pre domácnosti ohrozené chudobou, napríklad zavedením systému na pomoc zraniteľným majiteľom nehnuteľností, ktorí splácajú hypotéku.

(21) Kríza spôsobená pandémiou COVID-19 zastavila pozitívny vývoj na trhu práce, ktorý bol zaznamenaný v posledných rokoch, a nezamestnanosť je opäť na vzostupe. Grécko musí dokončiť realizáciu reforiem zameraných na zvýšenie účinnosti politík, ktorých cieľom je začleniť ľudí do pracovného procesu, najmä pokiaľ ide o programy odbornej prípravy, aby po skončení krízy podporilo solídne oživenie v oblasti zamestnanosti. Kľúčový význam bude mať zvýšenie kapacity verejných služieb zamestnanosti v oblasti poskytovania nepretržitej a individualizovanej podpory pre uchádzačov o zamestnanie. Grécko musí venovať osobitnú pozornosť mladým ľuďom a ženám, ktorí musia vo väčšej miere čeliť nedostatku pracovných príležitostí. Priestor na zlepšenie existuje aj v oblasti sociálneho dialógu, konkrétne podporením aktívneho a zmysluplného zapojenia sociálnych partnerov do tvorby politiky, a to aj pri navrhovaní a zavádzaní opatrení na riešenie dôsledkov krízy spôsobenej pandémiou COVID-19. Vláda by mala svoje úsilie zamerať aj na zlepšovanie základných zručností pre všetkých. Zásadný význam bude mať riešenie slabých výsledkov vzdelávania, zlepšovanie odborného vzdelávania a prípravy a rozširovanie vzdelávania dospelých. Kľúčom k zníženiu nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a urýchleniu oživenia trhu práce je zvýšenie kvality vzdelávania a odbornej prípravy a ich relevantnosti pre trh práce.

(22) Vláda už od počiatku vypuknutia nákazy COVID-19 správne reagovala na vzniknutú situáciu tým, že sa prioritne zamerala na poskytovanie udržateľnej likviditnej podpory, vrátane prevádzkového kapitálu, postihnutým podnikom, najmä malým a stredným podnikom a mikropodnikom, konkrétne prostredníctvom úverov a záruk. Grécko v rámci dočasného rámca štátnej pomoci zaviedlo tri schémy na zvýšenie kapitálovej likvidity podnikov, a to: i) schému týkajúcu sa vyplácania vratných preddavkov; ii) schému hotovostných kolaterálov na krytie bankových úverov a iii) schému bonifikácie úrokov pre bežné úvery. Je dôležité, aby bankový sektor za podpory štátnych orgánov plnil v tomto procese svoju sprostredkovateľskú úlohu, ktorá spočíva v udržaní potrebného toku úverov na základe primeraného posúdenia kreditného rizika a obozretných úverových štandardov, a zároveň riadne informoval o akomkoľvek zhoršení kvality aktív. Zásadný význam pre zachovanie kvality aktív, ako aj pre posilnenie oživenia hospodárstva bude mať podpora schopnosti bankového sektora ponúknuť životaschopným dlžníkom zasiahnutým krízou udržateľné riešenia reštrukturalizácie dlhu.

(23) Pokiaľ ide o podporu oživenia hospodárstva, bude dôležité, aby sa čím skôr realizovali pripravené verejné investičné projekty a aby sa podporili investície súkromného sektora, a to aj prostredníctvom príslušných reforiem. Zvýšenie investícií na posilnenie rastu v prioritných sektoroch podporí dlhodobejší rast a prispeje k zmenšeniu regionálnych rozdielov. V roku 2019 došlo k neplánovanému zníženiu verejných investícií o viac než 1 % HDP, pričom k podobnému scenáru podpriemerného čerpania prostriedkov dochádzalo aj v predchádzajúcich rokoch. Grécke orgány začali riešiť toto pretrvávajúce nedostatočné čerpanie finančných prostriedkov vytvorením „národného rozvojového plánu“ zameraného na posilnenie pravidiel, ktorými sa riadi vývoj, riadenie, financovanie a vykonávanie podporovaných projektov, a akčného plánu, ktorého cieľom bude zlepšiť prognózovanie a monitorovanie verejných investícií. Vzhľadom na dôležitú úlohu, ktorú budú verejné investície zohrávať pri oživovaní hospodárstva v období po kríze spôsobenej pandémiou COVID-19, je nevyhnutné odstrániť všetky zostávajúce administratívne prekážky a vytvoriť balík nových projektov. K ďalšiemu zlepšeniu a urýchleniu realizácie verejných investícií by mohlo prispieť aj vytvorenie špecializovaného nástroja na prípravu projektov. Efektívnejšia realizácia verejných investícií by mohla v dôsledku multiplikačného účinku viac stimulovať rast. Grécku by prospelo aj efektívnejšie a udržateľnejšie verejné obstarávanie, ktoré by bolo neoddeliteľnou súčasťou jeho úsilia o zlepšenie a racionalizáciu verejných výdavkov a zaistenie konkurenčného podnikateľského prostredia. To by si vyžadovalo, aby krajina prostredníctvom vhodných legislatívnych a administratívnych opatrení riešila zistené nedostatky, akými je napríklad pretrvávajúci fenomén neodôvodnených mimoriadne nízkych ponúk.

(24) Oživenie gréckeho hospodárstva si bude vyžadovať, aby krajina riešila aj niektoré dlhodobé nedostatky a využila potenciálne budúce príležitosti. Medzi sektory, do ktorých je potrebné najviac investovať, patrí doprava a logistika, pričom podpora je potrebná najmä v oblasti železničnej dopravy, cestnej bezpečnosti a modernizácie intermodálnych uzlov, ale patrí sem aj sektor nakladania s tuhým odpadom a sektor nakladania s komunálnymi odpadovými vodami, do ktorých treba nasmerovať environmentálne udržateľné investície. Transformácia Grécka na klimaticky neutrálne hospodárstvo si bude vyžadovať rozsiahle a dlhodobé súkromné aj verejné investície. Plánované investície, napríklad malé projekty v oblasti energetickej efektívnosti, renovácie budov a projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov by sa mohli realizovať skôr, čo by prispelo k oživeniu hospodárstva v období po pandémii COVID-19. V rámci prípravných prác v súvislosti so strednodobými opatreniami na

oživenie sa môžu využiť investície, ktoré členské štáty plánujú realizovať v rámci národných energetických a klimatických plánov, zoznamov projektov spoločného záujmu a plánov rozvoja infraštruktúry. Súvisiace investície by mohli zahŕňať cezhraničné prepojenia na dovoz a vývoz energie medzi susediacimi členskými štátmi s cieľom zabezpečiť udržateľné dodávky energie pre ľudí a podniky v Grécku a opatrenia na zabezpečenie spravodlivej transformácie regiónov, ktorých sa najviac dotýka ambiciózny plán Grécka postupne sa vzdať výroby energie z hnedého uhlia. Programovanie Fondu na spravodlivú transformáciu na obdobie 2021 – 2027 by mohlo Grécku pomôcť riešiť niektoré výzvy, ktoré predstavuje prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo, a to najmä v oblastiach uvedených v prílohe D k správe o krajine[8]. To by Grécku umožnilo čo najlepšie tento fond využiť.

(25) Grécko musí aj napriek určitému pokroku, ktorý dosiahlo v predchádzajúcich rokoch, zvýšiť úsilie o zlepšenie svojej digitálnej výkonnosti, a to aj zavedením digitálnych nástrojov a služieb vo verejnej správe, justičnom systéme a podnikoch. Pre verejnú správu a fázu oživenia bude osobitne dôležité, aby sa zachovala dynamika a udržali sa výsledky, ktoré sa dosiahli spustením niekoľkých digitálnych služieb od vypuknutia nákazy COVID-19. K zmenšeniu rozdielu v produktivite oproti krajinám eurozóny a zníženiu administratívnej záťaže by mohol prispieť strategický prístup, ktorého cieľom je zintenzívnenie využívania digitálnych technológií vo všetkých hospodárskych odvetviach vrátane verejnej správy a interoperabilita jednotlivých informačných systémov, najmä databázy dohľadu nad trhom. Prioritou je aj zlepšenie dostupnosti sietí s veľmi vysokou kapacitou a intenzívnejšie využívanie vysokorýchlostného internetu. Pokiaľ ide o digitálne zručnosti, Grécko zostáva pod priemerom EÚ, keďže v roku 2019 malo aspoň základné digitálne zručnosti len 51 % ľudí vo veku 16 – 74 rokov v porovnaní s priemerom EÚ, ktorý je na úrovni 58 %. Zvyšovanie úrovne digitálnych zručností zabezpečí každému jednotlivcovi v Grécku rovnaký prístup k elektronickým službám, pomôže podnikom účinne využívať prácu na diaľku a elektronické nástroje a umožní všetkým vzdelávajúcim sa osobám, či už na školách, na univerzitách alebo v rámci vzdelávania dospelých, aby sa plne zúčastňovali na diaľkovom vzdelávaní. Osobitná pozornosť by sa mala venovať osobám zo znevýhodneného prostredia vrátane utečencov a žiadateľov o azyl a osobám žijúcim vo vzdialených a vidieckych oblastiach.

(26) Grécko po úspešnom ukončení programu finančnej pomoci v rámci Európskeho mechanizmu pre stabilitu v roku 2018 podlieha sprísnenému dohľadu v súlade s nariadením (EÚ) č. 472/2013. Aktiváciou sprísneného dohľadu pre Grécko[9] sa potvrdzuje skutočnosť, že v strednodobom horizonte musí pokračovať v prijímaní opatrení na odstránenie potenciálnych zdrojov makroekonomických nerovnováh a zároveň uskutočňovať štrukturálne reformy na podporu stabilného a udržateľného hospodárskeho rastu. Grécko na zasadnutí Euroskupiny, ktoré sa konalo 22. júna 2018, prijalo záväzok pokračovať v uskutočňovaní všetkých hlavných reforiem prijatých na základe programu až do ich úplného dokončenia. Takisto sa zaviazalo, že vykoná osobitné opatrenia týkajúce sa fiškálnych a fiškálno-štrukturálnych politík, sociálneho zabezpečenia, finančnej stability, trhu práce a trhu s výrobkami, privatizácie, fungovania justičného systému, verejnej správy a boja proti korupcii. Tieto štrukturálne reformy majú pre Grécko z pohľadu oživenia jeho hospodárstva čoraz

[8] SWD(2020) 507 final 2.

[9] Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2018/1192 z 11. júla 2018 o aktivácii sprísneného dohľadu pre Grécko (Ú. v. EÚ L 211, 22.8.2018, s. 1) a vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2019/338 z 20. februára 2019 o predĺžení sprísneného dohľadu pre Grécko (Ú. v. EÚ L 60, 28.2.2019, s. 17).

väčší význam. Úspešné vykonávanie a dokončenie týchto reforiem by malo významne prispieť k podpore rastu Grécka v strednodobom i dlhodobom horizonte. Grécko podlieha povinnosti štvrťročne podávať správu o pokroku dosiahnutom pri plnení svojich záväzkov v rámci sprísneného dohľadu, pričom priaznivá správa môže raz za pol roka viesť k uvoľneniu opatrení na odpustenie dlhu vo výške 0,7 % HDP ročne. Euroskupina odsúhlasila uvoľnenie prvých dvoch platieb v súvislosti s politicky podmienenými dlhovými opatreniami, a to vo výške 970 miliónov EUR na zasadnutí v apríli 2019 a vo výške 767 miliónov EUR na zasadnutí v decembri 2019. Šiesta správa o sprísnenom dohľade, v ktorej sa posudzuje pokrok Grécka dosiahnutý pri plnení jeho záväzkov, bola uverejnená 20. mája 2020.

(27) Zatiaľ čo súčasné odporúčania sa zameriavajú na riešenie sociálno-ekonomických vplyvov pandémie a na uľahčenie oživenia hospodárstva, odporúčania pre jednotlivé krajiny z roku 2019, prijaté Radou 9. júla 2019, zahŕňali aj reformy, ktoré sú nevyhnutné na riešenie strednodobých a dlhodobých štrukturálnych výziev. Tieto odporúčania sú naďalej relevantné a budú sa aj naďalej monitorovať počas celého budúcoročného cyklu európskeho semestra. Platí to aj pre odporúčania týkajúce sa hospodárskych politík súvisiacich s investíciami. Tieto odporúčania by sa mali zohľadniť pri strategickom plánovaní financovania politiky súdržnosti po roku 2020, a to aj v prípade zmierňujúcich opatrení a stratégií ukončenia opatrení v súvislosti so súčasnou krízou.

(28) V súčasnej situácii je najdôležitejšie aj naďalej pokračovať v reštrukturalizácii bánk s cieľom udržať finančnú stabilitu a uvoľniť kapacitu v bankovom sektore na financovanie oživenia hospodárstva. Bankový sektor sa stal odolnejším, čo viedlo v septembri 2019 k zrušeniu kontrol kapitálu, ale pretrvávajúce riziká a výzvy sú stále vysoké. Patrí medzi ne stále veľký objem nesplácaných úverov, kapitálová pozícia, ktorá je v súlade s kapitálovými požiadavkami, ale ktorá sa musí v krátkodobom horizonte vysporiadať s rastúcim dopytom po kapitáli, ako aj nízka ziskovosť závislá od rastu úverov. Preto sú grécke banky obzvlášť vystavené riziku nárastu nákladov na financovanie a opätovnému zhoršeniu kvality aktív v dôsledku pandémie COVID-19. Zásadnú úlohu pri dosahovaní dvojitého cieľa, ktorým je zmiernenie vplyvu vypuknutia pandémie na kvalitu aktív a zároveň riešenie pretrvávajúceho objemu nesplácaných úverov, môže zohrať podpora plynulého fungovania sekundárneho trhu s nesplácanými úvermi a súbežné poskytovanie nových úverov, ako aj realizácia životaschopnej dlhodobej reštrukturalizácie úverov v súlade s obozretnými úverovými štandardmi. Vykonávanie reformy právneho rámca, ktorá umožní neobmedzené vymáhanie kolaterálu od dlžníkov v stave zlyhania, môže byť zásadným krokom týmto smerom.

(29) Európsky semester poskytuje rámec pre nepretržitú koordináciu hospodárskych politík a politík zamestnanosti v Únii, čo môže prispieť k udržateľnému hospodárstvu. Členské štáty vo svojich národných programoch reforiem na rok 2020 zhodnotili pokrok v dosahovaní cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja. Zabezpečením plného vykonávania ďalej uvedených odporúčaní Grécko prispeje k pokroku pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja a k spoločnému úsiliu, ktorým je zabezpečenie konkurencieschopnej udržateľnosti v Únii.

(30) Úzka koordinácia medzi hospodárstvami je v hospodárskej a menovej únii kľúčovým predpokladom pre dosiahnutie rýchleho oživenia po kríze spôsobenej pandémiou COVID-19. Grécko by ako členský štát, ktorého menou je euro, a pri zohľadnení politického usmernenia Euroskupiny malo zabezpečiť, aby jeho politiky boli aj

naďalej v súlade s odporúčaniami pre eurozónu a aby boli koordinované s politikami ostatných členských štátov eurozóny.

(31) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra na rok 2020 komplexnú analýzu hospodárskej politiky Grécka, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2020. Zároveň posúdila program stability na rok 2020, národný program reforiem na rok 2020 a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Grécku v predchádzajúcich rokoch. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Grécku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami Únie vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí Únie zabezpečením vstupov na úrovni Únie do budúceho vnútroštátneho rozhodovania.

(32) Rada na základe uvedeného posúdenia preskúmala program stability na rok 2020 a jej stanovisko[10] je zohľadnené najmä v odporúčaní 1.

(33) Rada na základe hĺbkového preskúmania vykonaného Komisiou a tohto posúdenia preskúmala národný program reforiem na rok 2020 a program stability na rok 2020. V týchto odporúčaniach sa zohľadňuje potreba riešiť pandémiu a uľahčiť oživenie hospodárstva, čo sú prvé kroky potrebné na to, aby sa mohlo pristúpiť k úprave nerovnováh. Odporúčania, ktoré sa priamo týkajú makroekonomických nerovnováh, ktoré Komisia identifikovala na základe článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011, sú zohľadnené v odporúčaniach 1, 2, 3 a 4,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Grécko v rokoch 2020 a 2021 prijalo opatrenia s cieľom:

1. V súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijať všetky opatrenia potrebné na účinné riešenie pandémie, udržanie hospodárstva a podporu následného oživenia. Keď to hospodárske podmienky umožnia, realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Posilniť odolnosť systému zdravotnej starostlivosti a zabezpečiť primeraný a rovnaký prístup k zdravotnej starostlivosti.

2. Zmierniť vplyv krízy na zamestnanosť a sociálnu oblasť, a to aj zavedením takých opatrení, akými sú napríklad režimy skráteného pracovného času a zabezpečenie účinnej aktivačnej podpory.

3. Urýchlene zaviesť opatrenia na zabezpečenie likvidity a nepretržitého toku úverov a iných finančných prostriedkov do hospodárstva, s osobitným zameraním sa na malé a stredné podniky, ktoré sú najviac postihnuté krízou. Čo najskôr realizovať pripravené verejné investičné projekty a podporiť investície súkromného sektora zamerané na podporu oživenia hospodárstva. Zamerať investície na zelenú a digitálnu transformáciu, najmä na bezpečnú a udržateľnú dopravu a logistiku, čistú a efektívnu výrobu a využívanie energie, environmentálnu infraštruktúru a digitálne zručnosti a digitálnu infraštruktúru s veľmi vysokou kapacitou. Zlepšiť účinnosť a digitalizáciu verejnej správy a podporiť digitálnu transformáciu podnikov.

[10] Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97.

4. Pokračovať v reformách a dokončiť ich v súlade so záväzkami, ktoré boli prijaté po skončení programu na zasadnutí Euroskupiny 22. júna 2018, s cieľom obnoviť činnosti vedúce k udržateľnému oživeniu hospodárstva v nadväznosti na postupné uvoľňovanie obmedzení zavedených v dôsledku vypuknutia pandémie COVID-19.

V Bruseli

*Za Radu*
*predseda*